

M A G Y A R K U R I R.

*Bécs, Kedden, Július 6dikán, 1824.**Nagy Britannia és Irlandia.*

Az Alsó-háznak Jún. 15dikei ülése azon kezdődött, hogy Canning Úr számos okleveleket terjesztett-elő azon alkudozásokra nézve, mellyek idegen Hatalmasságokkal a' rabszolga-kereskedés iránt tettek; 's ez alkalmatossággal Brougham Úr sajnálkozva jegyzé-meg, hogy hiteles kütők szerint ez úttal még inkább üzük a' francia kikötőkben a' rabkereskedést, mint üzték valaha. — Ezután Szir James Mackintosh a' Londoni kereskedők' kérelmét adta-bé arra nézve hogy az Amériki spanyol Coloniák' függetlensége minélelőbb ismeretnek-meg. „A' kérelem, mond a' beszélő, tisztelettel teljes kitételekben vagyion írva, 's csupán azt kívánnám reá nézve hogy a' minélelőbb szó hagyatott volna ki, 's azt részrehajlás nélkül terjesztem-elő, bár magam bizonyos párt-hoz tartozom, 's constitutiós principiumokat vallok. Soha sem is szóllottam volna én más módon és más hangon ezen tárgyban, mint a' hogy mostan szóllani akarok. A' Miniszterek által előterjesztett oklevelek, ha talán Ó Spanyol Országra nézve az igen is nagy kedvezést kiveszszük, valóságos diplomaticai remekek, mind a' Politica és Nemzetek jussa principiumainak azokban lett előadására, mind a' bennek uralkodó meghatározottságra, gondos-ságra és méltóságra nézve. Nagy becsületekre válnak azok a' királyi-szék szolgálinak, mellyért is jelenvaló előadásomban nagy részint azokra fogok útalni. Legelőben is a' „megismerésnek“ megfogásáról

kell szóllanom a' Nemzetek jussainak principiumai szerint, mert még jelesebb férfaink körül is némelly tévelygő itéleteket lehet e' részben észrevennünk. A' „megismerés“ kétféle: előben is történik az Anyaország' részéről, 's akkor annyi mint a' fejedelmi jussokról való lemondás; továbbá más Státusok részéről szokott meg-esni. Utóbbi megegyeztetető az Anyaország iránt való neutralitással, minthogy a' megismerendő Státusok, megismerés nélkül is szint olly szabadok tulajdonképen, valamint azzal. Azon lépés, mellyet ezen tekintetben tesznek a' fennálló Státusok, mindenkor az ő tulajdon hasznokért történik, nem pedig az új Státushoz vonzó secretetből. Midőn a' hét egyesült tartományok 18 esztendei háborúskodás után 1581-ben függetlenségeket kihirdeték, tettel azonnal szabadok is valának, 's csak 67 esztendő' eltelésével vette magát reá Spanyol Ország, hogy a' megismerésben kénytelen kellenen részt vegyen. Vallyon azon idő tájban elmulasztotta e' Európa, hogy a' virágzásba indult köztársasággal a' szabad kereskedésből hasznot ne vonjon? Avagy vonogatták e' magokat a' Hatalmasságok hogy vele diplomaticai szövetkezésre ne lépjenek? Korántsem! Egész Európa elküldé követeit Haagába, 's elfogadta viszont ezen új Státuséit; sőt a' nagyobb Státusok még megtámadó- és védelmező-szerződéseket is kötének a' Hollandusokkal. — Ezen állításának erősítéséül az említett példához még többeket is fűzött Szir Mackintosh az Európai Státusok' történeteiből, megemlítette az 1640-diki Portu-

galliai pártütést is, midőn Portugallia lerazta magáról Spanyol Ország' uradalmát, felhozta a' Cromwelli Protectorát, 's az Éjszak-amerikai egyesült Státusoknak Anglia ellen viselt hadat. 'S ezzel az előadó Angliának az új Amerikai Státusokhoz való mostani körülállásaira tért, illeté- képen: „Nem akarok kiterjeszteni a' most uralkodó Királynak Decretumára, melly ezen Státusokat Spanyol Országtól elszakadottaknak tekinti, nekik a' hajókázást illető Actára nézve azon jussokat adja, mellyeket más Státusoknak; mellyért is ama Decretum a' függetlenségnek valóságos kinyilatkoztatása. Nem akarok vesztegelní azon jelentésnél is, mellyet tett a' spanyol Igazgatás 1822 Nov. 22d, hogy t. i. anglus Consulok küldessenek Amérikába, melly rendszabás elhalasztatott, mivel Spanyol Országot, mellyet akkor Francia Ország megtámadott, nem akaránk egészen semmivé tenni. Sőt inkább fordítom a' Háznak figyelmességét Canning Urnak Szír Charles Stuarhoz írt levelére, annak 1823 Oct. 9d Herczeg Polignac előtt tett kinyilatkoztatására, mellyekből legkisebb önnhaszon keresés sem, hanem a' legnemesebb Politica és józan Philosophia látszik. Ugyan ezen principiumok vagnak az egyesült Státusok Praesidensének beszédében is. 'S én különösen örvendek rajta, hogy Anglia egyetért arra nézve Éjszak-Amérikával, hogy a' Spanyol Ország 's annak Amerikai Coloniái között lévő háborúba idegen Hatalmasságnak elegyedni nem kell. E' szerint az anglus szabadság valamint Európában, úgy Amérikában is ellene fog lenni az Európai mesterkedéseknek. De menjünk tovább! Mult eszt. Dec. 26d Gróf Ofalia azt javasolá, hogy az Amerikai körülállásokra nézve, Parizsban európai Congressust kellenék tartani. Erre Igazgatásunk olly választ adott, hogy azon örvendhet minden, valakinek ereiben anglus vér folyik. Az

említett javaslat visszavetett, 's egyzersmind előadattak azon veszedelmek, mellyek abból következének, ha a' rend és csendesség Amérikában minélelőbb helyre nem állíttatnék. Ezenkívül, a' mint hallom, a' szent Szövetségnek minden ezen dologba való avatkozása ellen is kinyilatkoztatta magát Igazgatásunk. Oh vajha mindenkor ezt cselekedte volna! Azt is mondják továbbá, hogy Spanyol Ország- nak minden igyekezetét, míg ugyan ezt francia Armada tartja őrizet alatt, Anglia, francia munkának fogja tekinteni. A' mennyire én a' Nemzetek' törvényei- ben jártas vagyok, 's az előterjesztett világos okleveleknek értelmét felfoghatom; ezen függetlenségnek megismerése a' Spanyol Ország iránt való neutralitásnak semmiképen sérelmére nem lehet. Elégge megbizonyítottuk barátságunkat a' nevezett Ország iránt, 's hozzá többé semmi köteleztetésünk nincsen. Miért nem ismerjük tehát meg a' szóban lévő függetlenséget? Hiszen már Biztosokat és Consulokat is küldénk Amérikába, 's Biztosainknak egyike, Oberster Hamilton tanácskozott Santanderrel, a' Vice-Praesidenssel. Hanem én úgy látom, hogy mi ezen megismerést két feltételtől függesztjük-fel: elsőben hogy egy Státusnak függetlenségét sem kell mindaddig megismernünk, míg az hadat visel az Anyaországgal; és másodsor, míg erős és állandó Igazgatás formával nem bír. De vallyon minémű hatalmat gyakorol Spanyol Ország Amérikában? Nincsen ottan egyebe Mexicóban egy kastélynál, Chili mellett egy pusztaszigetnél, és Peruban egy kis royalista Armadánál. Lehet e ezt hatalomnak vagy erőnek nevezni? Lehet e Státus nagyobb bátorságban mint vagnon Columbia, hol a' Royalisták' elűzetése óta három ízben gyult-egybe a' Congressus, és Bolívar a' Praesidens távol is lehet? 'S miért nem ismerjük-meg Buenos-Ayres'

függetlenségét, a' hova 14 esztendő óta egy spanyol katona sem lépett-bé? Chilenek állapotját pedig legjobban meg lehet ismerni Misz Grahamnak napló-könyvéből. 'S az előterjesztett oklevelek magok-is azt tartják, hogy a' spanyol-amérikai Coloniák' függetlenségét nem sokára meg kell ismernünk; miért nem cselekeszszük tehát? Ha az amérikai Státusokat egészben vesszük-fel, úgy azokon Spanyol Országának semmi afféle hatalma nincs, mellynél fogva győzedelemre lehetne kinézése; ha pedig különkülön vesszük tekintetbe ugyan azon Státusokat, akkor a' Miniszterek, önn vélekedéseknél fogva kötelesek azoknak függetlenségeket megismerni. A' második feltétel ellenkezik az okossággal és magával a' dologgal. Hát avvagy Spanyol Országban miként vagyon a' dolog, mellyet még is megismerünk függetlennek! Vallyon nem a' legnagyobb igazságtalanság e, hogy a' midőn Igazgatásunk ottan, idegen Armadának megszállása, 's mindenkori belső szakadások mellett, függetlenséget ismer, az új Státusoktól azt kívánja, a' mi hasonló környülállások között soha sem eshetett-meg! 'S valyon Anglia, mellynek a' szabadság annyi vérbe és kincsbe került, érzéketlen lehetne e az iránt, a' mi Amérikában történik! Azt kérdem itten nagytiszteletű barátomtól (Canning Urtól): micsoda princípiumot követ? Én részemről egyedül úgy tudnék valami fundamentomot gondolni, ha az érdeklött Státusok olly állapotban volnának, hogy benne az idegen Miniszterek nem lennének bátorságban. A' mi azonban nem úgy vagyon; mert hiszen magunk küldöttünk oda Consulokat és Biztosokat. Miért nem küldöttünk szint' úgy Követeket is? Itten az én nagytiszteletű barátomnak mély esze fog ugyan majd valami különbséget találni; hanem én mind- eddig semmit sem látok, 's az én belátásom szerint, azon szempillantattól fogva,

a' midőn a' spanyol Udvar nem segíthetett a' Rio de la Plataban szenvedett rövidségünkön, Angliának tüstént az Amérikában fennálló Igazgatásokhoz kelle vala folyamodni. Hogy ezt nem cselekedtük az tőlünk módos, nemes tett volt — vagy a' millyennek kívánják mondani —; hanem a' Nemzetek törvényeinek princípiumai szerint, Spanyol Ország azt ugyan tőlünk soha sem kívánhatta. Ha Amérikába való igen nagy kereskedésünk azt hozta magával, mint minden megismeri, hogy oda Consulokat küldenénk; én merem állítani, hogy ugyan azon kereskedésünk tulajdonképen a' Követek' szélesebb kiterjedésü védelmét is megkívánja. Hat avvagy ninesen e Nagykövetünk Spanyol Országban? Lassuk csak néhány példáját, millyen fontosságú Dél-amérikai kereskedésünk. 1822-ben 5,800,000 font Sterlingre; 1825-ban 5,600,000 font Sterlingre ment. Éjszak-amérikába a' mult esztendőben 1,000,000 font St. árú pamut portéka ment; Dél-amérikába pedig 1,800,000 font St. árú. Meg kell olvasni Dél-amérikai Kapitány Hallnak újabb útazását! Chilenek déli pontjától, Mexicónak éjszaki pontjáig az egész tájon divatjában vagyon kereskedésünk. Miként leszen majd a' dolog erre nézve, ha Spanyol Ország újra vissza lépne előbbeni hatalmába! Erre ugyan azt mondják hogy ő azon hatalmat nem gyakorolná annak régi kiterjedésében; de jusson csak eszünkbe itten, miként nyilatkozta-ki magát Gen. Canterac tavaly Limában az anglus portékákra nézve. — Bocsánatot kérek, hogy illy sokaig fárasztottam a' Ház' figyelmetességét; hanem úgy hiszem, hogy ígéretemhez képest, egyedül közönséges princípiumok mellett maradtam; hízelkedvén magamnak egyszersmind annak megmutatásával is, hogy nem tartozunk vele Spanyol Országának, hogy az Amérikai spanyol Coloniák függetlenségének megis-

merését továbbra halaszszuk. Még egyet kell ide fűznöm, mellyről ne felejtkezünk-meg! A' halasztás ezen tekintetben könnyen meghosszszabíthatja a' versengéseket, 's éppen olly gonoszokat szülhet, mellyeket elhárítani akarunk. Ha úgy bánunk az új világnak lakosaival, mintha ők minden törvényen kívül volnának, azal őköt olly tettekre kényszeríthetjük, mellyek az illyen bánásmódból következni szoktak. Ha megvonja az ember tőlök azon megbecsülést, mellyel szabad férfiaknak tartozik, ezért ők boszszút fognak állani. Nem akarom hogy a' neutralitas sértessék-meg, vagy igazságtalanságot kövessünk-el a' végett, hogy Amerikának és az ánglus kereskedésnek használhassunk; hanem inkább azt akarom, hogy mentesék-meg 16 millio lélek azon sorstól, melly az utóbbi Restauratio olta Spanyol Országának jutott." — (Miként felelt ezen beszédre Caning Úr, azt a' jövő postára kell hagynunk.)

A' Jan. 21dikei többször említett szerencsétlen ütközetről még mind ekkoraig nem tétetett közönségessé a' hivatalos tudósítás. Egy magános levél, mellyet a' the Pitt nevezetű onnan érkezett hajó hozott, így szól róla Mártz 10d: „Nekünk csupán egy Nyugot-indiai Regimentünk volt, a' mit regularis seregnek lehet nevezni; a' többiek hazafiakból állának. Az ütközetnek vége felé elfogyott a' töltésünk (mert azt csak nehezen hinnénk, a' mit egy magános levél mond, hogy t. i. két láda patrontás helyett két láda makarónit találtak volna a' Pattantyússágnál, mellyeket tévedésből raktak volt fel, 's a' midőn más nap táborunk helyén pusztítának az Ashanték, a' felcserélt két patrontásos ládákat is megtalálták volna, más egyéb prédával együtt). Elestek: a' Kormányzó (ki megsebesítette jutott az ellenség kezére, 's a' feje elvágatott); egy

Ingenieur fő Tiszt, egy Stabális Orvos; a' Kormányzó Titoknokja; egy Pattantyús Hadnagy; két kereskedő 's a' t. tíz Tiszt közül csak három jött-viszsa, 's ketteje ezeknek is sebet kapott. A' Nyugot-indiai Regimentből csupán ötven ember menekedett-meg.“

Török Birodalom.

A' melly tudósításokat az Oester. Beobachter Konstantinápolyból Jún. 10dikéről közöl f. h. 3d, azok között a' következőket is olvassuk: „A' Kapudán-Basa' hadi munkálódásairól mind ez ideig csak annyit tudhatni, hogy Negropontnál 2000 embert szállított a' partra, a' mikor már Karisto ostromlásának vége volt. Onnan Salonikiba ment, hogy 5 vagy 6000 Albániaikat szedne hajójira. A' mint hiszik, rövid időn meg akarja támadni Samos szigetét, melly nem könnyű próba, minthogy csupán egy helyt lehet hozzá járulni; hanem még ez nem egyéb vélekedésnél. A' közelgető szárazai hadi munkálódásokról, mellyeknek fő vezéreinek mondatnak lenni Dervis Mustapha a' Widdini volt Basa 's most Rumeliai Vezér; a' Scodrai Mustapha-Basa, Omer Vrione a' Janiniai Basa, Delvino, és Alvona, még hasonlóképen semmi bizonyost nem tudhatni; úgy hogy az ideai táborozásról, mellyet az egyiptomi Expeditio maga egyedül el nem határozhat, csupán bizonytalan és taláalomra való vélekedésekkel lehet lenni.“

Spanyol Ország.

A' Gaceta de Madrit Jún. 5d, a' Castiliai tanácsnak egy kerülő-levelét közli, melly az Apr. 15d határozott 36,000 katonának szedésére nézve azt parancsolja, hogy az 1796-diki és 1819-diki kir. rendelkezéseket kell munkába venni, mellyek-

nél fogva, a' melly katonának kijelelt személyek, testeket megesonkítanak, azon czélből hogy katonai szolgálatra ne alkalmaztathassanak, gályára íteltessenek. — Generális d' Espagne azt jelenti az Igazgatásnak a' Capape elfogattatásáról, ki két esztendő alatt kovács-legényből Generálisságra vitte-fel dolgát, hogy az ő tőle elvett zászlókon ezen szavak olvastatnak: „Éljenek a' royalista és constitúciós Spanyolok: had a' Francziák ellen!“ Gen. d' Espagne azt teszi ezen jelentéséhez, hogy a' bizonytalan időre szabadsággal elbocsátott Tisztek nagy segítségül valának Capapének elfogattatásában. — Merino a' Soriai erdőben (Ó-Castiliában) jelent meg újra fegyveresen. Nem tudhatni bizonyosan, hogy elfogattatott e, de az igaz hogy arra nézve parancsolat adatott-ki. Ő is hasonló táborzóval állott-ki mint Capape. — A' Carthagenai franczia őrizet Madritba fog menni, a' Szantonai pedig Corunnába.

P o r t u g a l l i a.

A' Lisbonai Udvari-ujság Jún. 5d következő kir. közbocsánatot közöl: „VI János, Isten' kegyelméből Portugallia, Brasilia, és Algarbia egyesült Országoknak Királya, bocsánatot adok mind azon személyeknek, kik az ő politicalai gondolkodások módjáért, mellynek tavaly Jún. 5dikéig jeleit adák, üldöztetének. Kirekesztetnek ezen bocsánatból, valakik a' nevezett nap olta a' törvényes Igazgatással ellenkezének. Továbbá a' kik az Oportói istentelen lázzadásban 1820 Augustus hónapban részt vevének. Ezeknek érdemlett büntetéseket elengedem, de az Országból ki kell takarodniok. Kirekesztetnek még azon hadi Kormányzók és Tisztek, kik a' Brasiliai pártütést végrehajtották, és a' kik engemet a' Portugalliai Cortesi-gyűlés' Constitúciójára való megesküvésre kényszerít-

tettek. Ezeken kívül a' kik Tras-os-Montes tartományában a' Gróf Amarante vezérlése alatt lévő Royalistáknak ellentállanak. Végre a' Cortesi-gyűlésnek azon tagjai, kik magokat ellenem és a' Királyné ellen gyalázatos módon nyilatkoztatták-ki. Ugy akarom, hogy a' jelenvaló Decretum által bocsánatot nyert azon személyek, kik előbbeni hivatalaikból kitétek, azokba az én különös engedelmem nélkül vissza ne léphessenek. Megtiltván én 1812-ben a' titkos társaságokat, mellyeket azonban a' pártos Igazgatás oltalmába vett; ennél fogva mind a' közönséges mind a' házi békesség azt kívánja, hogy a' multakat feledékenység' fátyolával fedezzük; és mivel én királyi kegyelmemet minél szélesebben kívánom kiterjeszteni, megbocsátok mind azoknak, valakik a' mult eszt. Jún. 20dika előtt titkos társaságokban tartoztanak, 's egyedül csak azokat akarom büntettetni, kik azon idő oltavettek részt efféle társaságokban. Költ a' Bempostai palotában, Jún. 5d 1824. Aláírta maga a' Király.“

S p a n y o l A m é r i k a.

Az ánglus Courrier legújabb levelében Jún. 22d így szól: „Ma reggel Mexicóból Apr. 14dikéig terjedő leveleket vevénk, mellyekben egyedül azt a' politicalai tudósítást találjuk, hogy valami Bourne nevezetű ember, midőn a' mult Mártziusban Mexico felé utazott volna, Tampicóban elfogattatott, azt a' gyanút támasztván maga iránt hogy Yturbidének az Agense; a' fogoly alkalmasint ki fog küldetni az Országból. — Ugy látszik, hogy az Igazgatás helyesen vagyon tudósítva Yturbidének szándéka felől.“

„Apr. 10d különös írás fordúlt-elő Mexicóban. Ez azon magános közlés párjának tartatik, mellyet a' volt Császár Yturbide 1823 Nov. 2d VII Ferdinándhoz

írt, 's benne tudtára adja, hogy ő Mexicóban minden cselekedeteit egyedül csak arra intézi, hogy az Új-Spanyol Országi thronust valamely spanyol Bourbon számára megtarthassa; mellyért is ő készakarva nem tamadott a' Szan Juan d' Ului Kastély ellen, hogy így ottan a' királyi ügynek védő helyet hagyna; azt a'ja továbbá hogy Új-Spanyol Országnak lakosai alkalmatlanok arra, hogy magok kormányozzák magokat, 's a' t. — Ezen környülről halgatnak magános leveleink.

Francia Ország.

A' Párizsi pénzkereskedés' palotájában Jún. 25d ez a' jelentés függesztetett ki, hogy a' Londonban lakó Rothschild Úrtól 9570 font Sterling becsü váltó-leveleket ravaszsgal csaltak ki, 's a' Párizsi Rothschild éppen illy módon vétetett-reá azoknak elfogadására.

Július 5d a' Státus - papiro-sainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 p Ctmal Conv. P. 95
Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorvonásos Költsön
1820-ról C. P. Ugyan az 1821 ről 100f. C. P.
Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 ftért C. P.
Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Ctmal
100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank Actia
1124 1/8 for. C. P. Cs. Arany —

Magyar Ország.

Magyar-Óvárról Jún. 18dikáról a' Hazai Tudósításokban a' következő tudósítást olvassuk: A' Magyar-Óvári Fő Hercegi Uradalomban a' mezei gazdaság kevés esztendő óta olly előmenetelt tett, és olly tökéletességre lépett, hogy legnagyobb haszonnal, a' mi csakugyan a' gaz-

daságnak fő czélja, nyilván megmutatta, mikép' lehessen, hol a' legsoványabb, hol a' legszarazabb, hol pedig a' vízlepte földeket nem csak termőkké tenni; hanem a' rendes felosztással, és az osztályok között hazánkban úgyis igen ritkúló fáknek elültetésével, sok ezer holdból álló pusztákat gyönyörködtető kertekre átváltoztatni: a' mellyeken, midőn a' takarmánynak háromszorta nagyobb a' mennyisége, ugyan annyival is több szarvas-marhakat, és birkát lehet tenyészteni, mintsem egyéb, csupán a' természetre és időjárásra hagyatott kopasz és sivatag pusztákon. A' M. Óvári Fő Hercegi Uraságnak sok helységen kívül, mellyeknek lakosai mind értelmes és munkás mezei gazdák, hat nagyobb pusztái, vagy úgynevezett praediumai vagynak, a' mellyeken 12 esztendő előtt egy szál élőfa sem állott, széna pedig csak annyi se takarítottatott-el, hogy az Uraság a' juhait, mellyeknek száma legfeljebb 18,000-re ment, kiteleltethetné a' nélkül, hogy 50, néha 70 ezer forint árú szénát ne kénytelenítették venni. Most azon puszták mint ugyan annyi nagyra kiterjedett, sok száz ezer szép rendekre kiültetett, fákkal ékeskedő kertek nem csak a' szemeket gyönyörködtetik, hanem a' takarmánynak való fűvet is olly bőven termik, hogy abból közel 56,000 legfinomabb fajta birkák nyáron télen eltartatnak, azon feljül pedig mindegyik pusztán 4, 5, sőt több kazal más esztendőre meg is marad, ide nem számlálván a' sok gabonát, kukoriczát, és krumplit, melly a' tíz földi mívelés után rajtok természetetik. Az említett praediumoknak nevei im' ezek: első Wittmanushoff, melly még tavaly Weischselhofnak neveztetett, de a' Birtokos Úrnak Károly Ó Fő Hercegségének kegyelmes parancsolatjára arra változtatott, hogy imígy ezen példás gazdaságbeli intézetek szerzőjének és alkotójának, az Uradalmi Fő Re-

gens, most immár Magyar Országi birtokos Nemes Denglázi Wittman Antal Úrnak neve örökké fenmaradna; a' második Farkaskút, mind a' kettő közel Féltoronyhoz; harmadik Császárrétje Sz. Péter és Mozsony között; negyedik Bardacs Mozsonyon alól az országútja és a' Duna között; ötödik az Ovári; hatodik Marienau Hegyeshalmon feljúl, a' Bruknak vezető Bécsi országúton. Mind a' hat, nagy kiterjedésű praedium, a' feljebb említett czélokra nagyon elintézve, és már tökéletes karban állanak; eleven például, miként kelljen a' hasznost a' széppel kellemetesen egybeszerkeztetni, a' mit nem sokára a' kiadandó rajzolatokból, és leírásokból, Hazánknak legtávolabb lakosai is, kik ezeket személyesen meg nem tekinthetik, világosan látni fogják. E' nemes és nagy gazdaságbeli törekedésnek, mi Magyarok annyival inkább örvendhetünk, mivel Országunk' határán lévén, boldog, és a' természettől olly különbféleképen megáldott Hazánknak, mintegy a' pallérozott mezei gazdaságban a' külföldiek felett vett győzedelem' kapui gyanánt díszeskednek, a' midőn azok, alig lépvén-ált határainkat, mind azt nagy mértékben feltalálják, a' mit ők, ha egy két holdacska földön végrehajtottak, a' világgal csudaképen közölnek, és magasztalnak; örvendhetünk továbbá, hogy Hazánknak ébresztésül szolgálván, ha több nagy birtokos Urak tehetségek szerint követni fognak e' példát, az gazdagabb lészen, és valóságos paradicsommá fog válni; végtére örvendhetünk, mert a' mi ennekelőtte ritkan történt, most minden esztendőben sok Fő Herczagségek és Fő Uraságok e' vidéket megtekintik, és így Hazánkat ez által is többre becsülni tanulják. Így már Ő Cs. K. Felsőgek, valamennyi Cs. K. Fő Herczagek, sok külföldi és hazai Herczagek, Ausztriának, és Országunknak előkelőbb emberei teljes

örömmel megszemlélték ezen Uradalomnak feljebb említett Intézeteit. Így szerencsénk vala most legközelebb is Antal Ő Cs. K. Fő Herczagségéhez, kit Károly Cs. K. Fő Herczeg, Uradalma ritkaságainak megnézésére magával lehozott, és kívül e' hónapnak 14, 15, és 16d napjait nagy megelégedéssel töltötte. Ő Cs. K. Fő Herczagségek 14d délre Féltoronyba érkeztek, és még az nap a' közel lévő Wittmanshofi és Farkaskúti praediumokat megnézték; más nap útjukat vévén Sz. Andrásnak, hogy itt a' juhmosást, Pusztá-Somorjának és Tarcsának, hogy az ezek között a' T. N. Vármegyétől nem régiben készítettett, a' Hanságnak egy részén keresztül vivő utat, meglátanak; a' Császárréti praediumra, innét Mozsonyon keresztül Bardacsra; végre delutani két órakor Magyar-Ovárra, a' T. N. Vármegye Deputatiójának, a' tanuló Ifjúságnak, és polgári katonaságnak tisztelkedési között, köz örömeinkre beértek. Itt ebéd után, minekelőtte a' gazdaságbeli ritkább tárgyakat megtekintették, olly kegyességgel, és nyájas lebecsátkozással voltak, hogy a' Vármegyházát, a' kegyes Iskoláknak Collegiumát, a' Plebania templomot és házat meglátogatni méltóztatnának. Harmad nap a' Marienau preediumra mentek, mellynek figyelmetes megszemlélése után Bécsbe visszaindultak. Szíves óhajtásainktól kísértetvén, hogy az egész Felső Ausztriai Házzal, számos esztendőig boldogul és dicsőségesen éljenek!!

Tisztai Jelentés.

A' Mélt. Pongrácz Therézia Grófné, néhai Motesiczky János Úrnak Özvegye, nagy lelkeségéből 1821-dik, és 1822-dik esztendőkre feltett négy rendbéli Jutalomkérdésekre béküldetett Feleletekről.

Azon négy rendbéli Jutalomkérdésekre, mellyeket a' Magyar Nemzeti Mu-

zeum 1822-dik esztendei Karátson hava első napján Mélt. Pongrácz Therézia Grófné nagy lelkű adakozásából 1821-dik és 1822-dik esztendőkre részént a' korosabb Tudósoknak, részént a' Tanuló Ifiúságnak megfejtésül minden hazabeli Ujság-Levelekben kihirdetett, az alólírt a' következő feleleteket vette:

Az 1821-diki Kérdésre, melly különösen a' korosabb Tudósoknak feladatott illy módon:

„Voltak-e olyan Rabszolgák (Mancipia) Magyar Országban is, mint a' millyenekről a' Római régi törvények szóllanak? Ha voltak, mit kell rólok tudni, és mikor szüntek-meg lenni?“

csak egy, de fontos Felelet érkezett ime' jelszó alatt:

„Nemo natus est liber, nemo servus: haec postea nomina singulis imposuit fortuna. Seneca Cons. 21.“

Az 1821-diki Kérdésre, melly a' Tanuló Ifiúság számára kihirdettetett, és így hangzott:

„Mennyire megyen fel a' Szolga-Bíróság eredete? Miben áll egy Szolga Bírónak törvényes foglalatossága?“

semmi felelet bé nem küldetett.

Az 1822-diki Kérdésre, melly a' korosabbaknak illy módon adatott fel:

„Mi a' Szokás (Consvetudo) a' Magyar Törvény szerint, és mit jelentenek a' régi Törvényeknek és Okleveleknek im ez gyakor kifejezéseik: Ezen Orzágnak régi és helybe hagyatott szokása szerint?“

két Felelet íratott. Az egyiknek jelszova:

„Quid leges sine moribus vanae proficiunt?“ Horatius.

A' másiknak jelszova:

„Igyekezet.“

Az 1822-diki Kérdésre, melly a' Tanuló Ifiúság számára az Orvosi Tudományokból e'képpen tétetett:

„Mellyek a' Köz Népnek közönségesebb nyavalyái Magyar Országban? Miből erednek, és mitsoda diaetetica élet módjával lehetne azokat megelőzni, és elkerülni?“

egy felelet érkezett ime jelszó alatt:

„Me quoque tentavit dulcis juven-tae fervor.“

És így a' négy kérdés közül csak egy maradt Felelet nélkül, a' mi annak jele: hogy az Ifiúság megszólíttatásának örvend, 's nem érzéketlen a' Tudományok eránt. Pesten Június 3-kán 1824

Horvát István, m. k.

A' Széchenyi Országos Könyvtár-Őrzője.

Eredeti spanyol fajta kosok, és nőstényekből származott hágó-kosok eladása.

Chernelházán T. N. Soprony Vármegyei Helységben, melly Sopronyhoz öt, Kőszeg, és Szombathelyhez pedig három órányi távolságra fekszik, Chernel Ferencz Úrnál e. f. esztben, Júl. 22d napjától fogva eladásra kijeleltettek 40 darab két és három esztendős egészséges, a' hágásra alkalmas, és mesterségesen még bárány korokban meghimlősített finomabb szőrű kosok. Darabjának az ára 16 fttól fogva 22 ftig Conv. pénzben. A' tulajdonosnak oda haza nem létében, az eladandó marháknak előmutatását, és eladását teljesíti annak Gazdaságbeli Tisztje Márkus József Úr.